

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:11

Onsdagen den 6 november

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Magdalena Andersson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 10 oktober 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 8 november 2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna hit, finansminister Magdalena Andersson, statssekreterare Leif Jakobsson och medarbetare! Vi börjar som vanligt med punkten Återrapport.

Anf. 2 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag har ingenting att tillägga till den skriftliga rapporteringen. Däremot tänkte jag säga något om det senaste eurogruppsmötet i inkluderande format som var långt och spännande. Då diskuterades utestående frågor rörande euroländernas gemensamma budgetinstrument, BICC.

En överenskommelse nåddes om de centrala delarna av BICC. Man kom också överens om att påbörja arbetet med att utforma två olika finansiella arrangemang för icke-euroländer.

Det handlar för det första om ett arrangemang för återbetalning för icke-euroländer som betalar till BICC via EU-budgeten. Sverige och Danmark har varit mycket pådrivande för att få en sådan möjlighet till återbetalning. Det var en tydlig framgång som nu finns fastlagd i överenskommelsen.

Det handlar för det andra om ett annat särskilt instrument för icke-euroländer. Det kallas Convergence and Reform Instrument och väntas framför allt inriktas till att stödja reformer för att uppnå konvergens med euroområdet för medlemsstater som har sådana behov, alltså inte exempelvis Sverige och Danmark.

Ett nytt eurogruppsmöte i inkluderande format äger rum i morgon. Då står tre frågor på dagordningen.

Den första rör ett paket om ESM, den europeiska stabilitetsmekanismen. Man vill operationalisera ESM:s roll som finansiell säkerhetsmekanism, det vill säga det vi brukar kalla backstop. Sverige har jobbat med att säkerställa likvärdig behandling för icke-euroländer om något sådant land skulle välja att ansluta sig till bankunionen. Denna fråga bedömer vi har blivit omhändertagen på ett bra sätt.

En annan del av detta paket handlar om att effektivisera ESM:s krisförebyggande stöd för länder som i grunden har en bra ekonomi men som skulle riskera att drabbas av spridningseffekter vid en snabb nedgång eller en finansiell kris.

Ytterligare en del handlar om att förtydliga kraven om skuldhållbarhet för de länder som får stöd från ESM.

Den andra frågan handlar om en återrapport från den högnivåarbetsgrupp som jobbar med den gemensamma insättningsgarantin, EDIS, som är en verklig långkörare. Hittills har det inte tagits några stora steg framåt. Vi kommer nu att få information om det pågående arbetet.

Den tredje frågan handlar om det fortsatta arbetet med att utforma BICC. Fokus för diskussionen väntas vara om man ska inkludera ett mellanstatligt avtal i BICC-överenskommelsen. Deltagande medlemsstater skulle då skjuta till pengar utöver de pengar som tas från EU-budgeten.

Vår utgångspunkt i diskussionerna är de ståndpunkter som vi redan tidigare har förankrat i riksdagen, senast i finansutskottet den 8 oktober.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för rapporten.

Vi går in på rådsdagordningen och dagordningspunkt 3, Punktskatter.

Anf. 4 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Här finns förslag om att vi på dagordningen ska kunna nå politisk överenskommelse om tre förslag som rör punktskatter.

Låt mig börja med det förslag som rör alkoholskattedirektivet. Frågan har varit uppe tidigare, senast i maj. Förslaget rör ändringar i möjligheten att ha nedsatt skattesats för alkoholsvag öl, utökade möjligheter att tillämpa nedsatt skatt för oberoende små alkoholproducenter – det ska finnas certifikat för sådana producenter – och vissa förändringar av regler vad gäller denaturerad alkohol. På dessa områden är diskussionen i praktiken avslutad.

Enligt den tidigare överlagda svenska ståndpunkten kan vi acceptera de föreslagna ändringarna. Samtidigt är det viktigt att utformningen av reglerna, inte minst den som gäller denaturerad alkohol, inte ska utgöra någon stor och ökad administrativ börda för svenska myndigheter och företag. Detta gäller fortfarande, och vi har fått igenom flera justeringar som går i denna riktning.

Det finns dock en fråga där medlemsstaterna fortfarande är oense. Det gäller möjligheten till skattebefrielse eller skattenedsättning för produktion av etylalkohol för egen konsumtion, det vi i dagligt tal kallar hembränning. Detta är en fråga som engagerar många medlemsstater. Möjligheten är frivillig. Svensk inställning är att förslaget kan accepteras, men det måste vara begränsat för att undvika risk för bedrägerier och gränsöverskridande effekter.

I det senaste förslaget är gränsen 50 liter sprit per hushåll och år för egen konsumtion, det vill säga nästan 1 liter i veckan. Det tidigare undantaget om att en del medlemsstater ska kunna ha en gräns om 100 liter per hushåll och år är alltså borta. 50 liter är kanske en högre gräns än vad

vi skulle önska, men det är naturligtvis positivt om alla länder kan ha samma gräns och att de allra högsta nivåerna är borta.

Ett annat område som tidigare har diskuterats är möjligheterna att beskatta vin, andra jästa drycker och mellanklassprodukter direkt efter alkoholhalt och inte efter särskilda klasser. Detta har vi varit positiva till, då det blir en väldigt tydlig koppling mellan beskattningen och folkhälsan. Tyvärr har detta förslag helt strukits i den senaste versionen, men det finns ett uttalande från kommissionen om att frågan ska fortsätta utredas. Det tycker vi är bra.

Utöver detta har >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< inkommit med ett förslag om att få ge kraftig nedsättning till småskalig kommersiell spritproduktion i vissa fall. Detta finns nu med i förslaget om nationellt undantag. Det handlar här om spritproduktion vid vissa festivaler i vissa bergsbyar i >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<.

Därutöver har tidpunkten för ikraftträdandet flyttats fram till den 1 januari 2022. Det är ingenting som vi har något att invända mot.

Sammantaget finns det delar av förslaget som vi skulle önska såg annorlunda ut, men samtidigt tycker vi att vi har fått igenom flera förbättringar. De delar av direktivet som vi har haft invändningar mot kommer sannolikt att ha väldigt liten praktisk påverkan på Sverige, utan de är mer av principiell art. Därför tycker vi att vi kan stödja det nuvarande förslaget i dess helhet. Vi är dock inte beredda att acceptera högre nivåer för hembränning än det som finns i förslaget, om det inte blir så att någon övrig begränsning kraftigt förstärks.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 b–c.

Anf. 6 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag tar de två återstående delarna under samma punkt.

Detta är de frågor som var uppe på bordet i våras men som stoppades på grund av att ordförandeskapet lade samman detta med hembränningen. Det är alltså samma frågor och samma ståndpunkt som redan är förankrad i nämnden. Låt mig dock fräscha upp minnet om vad vår ståndpunkt handlar om.

Det handlar dels om ett nytt omarbetat punktskattedirektiv och vissa följdändringar i en förordning om administrativt samarbete. Avsikten är att vi ska nå en politisk överenskommelse. Punktskattedirektivet handlar om regler om hantering och förflyttning av punktskattepliktiga alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter inom EU. Syftet med de ändringar som ligger på bordet är att minska risken för fusk genom att förbättra möjligheterna att följa förflyttningar av varor mellan medlemsstaterna. Det ska också täppa till en del luckor som finns i skatt- och tullförfaranden samt underlätta för företag som flyttar punktskattepliktiga varor inom EU.

Inför mötet i maj utlöstes den sista större frågan. Det innebar att en ändring av bestämmelse om införsel för eget bruk, som föreslagits av en medlemsstat, ersattes med ett uttalande från kommissionen. Det kunde ändå inte fattas något beslut på grund av alkoholskattedirektivet.

Regeringen bedömer att vi kan acceptera de två förslagen. Vad gäller bestämmelsen om kommersiell flyttning av beskattade varor menar vi att de former av förflyttning som i dag omfattas av direktivet även fortsättningsvis bör omfattas för att skapa förutsättningar för kontroll och minska risken för skattefusk. Förslaget har nu ändrats så att det går i denna riktning.

Vi tycker som alltid att medlemsstaternas inflytande på skatteområdet är viktigt, och man bör vara försiktig vad gäller delegation av befogenheter till kommissionen för att komplettera direktiv på detta område. Men som vi också sa i våras menar vi att vi i detta fall bör kunna acceptera att kommissionen ges befogenhet att genom delegerade akter komplettera direktivet med vissa detaljerade bestämmelser.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Överföring och utbyte av betalningsuppgifter som är relevanta för mervärdesskatt.

Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Tanken här är att vi ska komma överens om en allmän inriktning om förslag om att vi ska införa krav för betaltjänstleverantörer i mervärdesskattedirektivet och i tillhörande förordning.

Förslaget är att skattemyndigheter bättre ska kunna kontrollera och hitta företag som inte betalar rätt moms vid gränsöverskridande försäljning. Det innebär helt enkelt att man följer betalningarna så att betaltjänstleverantörer, till exempel banker, ska samla in information om gränsöverskridande betalningar och om betalningsmottagarna.

Svenska sådana leverantörer ska då sända information till Skatteverket som sedan ska skicka informationen vidare till ett centralt elektroniskt system för betaluppgifter. Detta ska sedan rensa, sortera och sammanställa dessa uppgifter. Därefter ska vissa särskilt utsedda tjänstemän i de enskilda medlemsstaterna få tillgång till dessa uppgifter för att kunna använda dem för djupare kontroller för att se att moms har betalats korrekt. Momsfusk och momsundandragande är ju ett stort problem i många medlemsstater, betydligt större än i Sverige.

Den svenska ståndpunkten överlades den 14 maj i år. Vi intog en försiktig hållning och har under förhandlingarna varit angelägna om att de föreslagna åtgärderna ska vara proportionerliga. Förslaget har också förändrats för att bli mer proportionellt. Ansträngningar har gjorts för att hålla kostnaderna nere för skattemyndigheterna och också för att så långt som möjligt undvika dubbelrapportering. Nästan alla medlemsstater stöder förslaget och anser att detta skulle vara ett väldigt bra hjälpmedel för att minska mervärdesskattebedrägerierna. De är övertygade om att detta direktiv skulle öka deras momsintäkter och minska momsfusk.

Det är naturligtvis positivt även för Sverige och svenska företag om momsgapet minskar i andra medlemsländer. Det påverkar Sverige positivt i längden om den inre marknaden blir bättre och konkurrensen blir jämnare.

Regeringen anser därför att vi inte bör motsätta oss förslaget. Men vi ska naturligtvis verka för att det ska finnas gott om tid för genomförande av förslaget.

Anf. 9 HELENA BOUVENG (M):

Tack, finansministern, för informationen!

När vi fick informationen i tisdags kunde vi uppfatta att förhandlingarna gått i rätt riktning. Men man kan ändå konstatera att vi ju hade överläggningar om detta den 14 maj. Jag tror att det skulle ha varit uppe på Ekofins möte den 14 juni, men det drogs bort från detta möte. Flera medlemsstater ville ha diskussioner av teknisk karaktär. Det är ganska ovanligt att något dras bort på grund av det. En av mina frågor gäller hur denna process har sett ut. Enligt finansministern är flera medlemmar med.

Jag undrar ändå om kontakten med berörda leverantörer är genomförd. Det är ingen hemlighet att vi har blivit uppvaktade av Svenska Bankföreningen med flera. De är starkt kritiska till att de över huvud taget inte har blivit kontaktade. De är oroliga över kostnaderna för företagen – ingen sådan analys har gjorts – mängden överskottsinformation och träffsäkerhet. Även Skatteverket har haft ganska stora invändningar mot detta, inte minst vad gäller en stor dokumentskyldighet och konsekvensbeskrivning.

När jag läser regeringens faktapromemoria 2018/19:FPM25, ser jag att man tillstår att det i kommissionens konsekvensanalys konstateras att betaltjänstleverantörerna kommer att åläggas administrativa bördor och kostnader för att rapportera betalningsuppgifterna till skattemyndigheterna.

Kommissionen har dock inte tagit fram uppgifter om hur stora dessa kostnader och administrativa bördor för företagen förväntas bli. Samtidigt har vi en ståndpunkt som jag är helt överens med regeringen om: Vid bedömningen av förslaget måste det också beaktas att åtgärderna inte bör innebära alltför stora kostnader och administrativa bördor för företagen.

Då blir mina frågor naturligtvis: Hur kan regeringen vara säker på att man har förhandlat utifrån den ståndpunkt som vi är överens om? Och på vilket sätt säkerställer regeringen att kostnader och administrativa bördor inte blir för stora för företagen i den kommande processen? Är det dags att göra en halvhalt? Är det dags att konsultera de företag och banker som det faktiskt berör?

Anf. 10 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru ordförande! Tack, finansministern, för informationen!

Mina frågor är ganska lika dem som Helena hade. Vi har också fått information om att i den process som har varit har man inte haft kontakt med den europeiska bankföreningen. Jag undrar om det stämmer och varför man i så fall inte tar denna kontakt. Bedömer man inte att Bankföreningen hade kunnat bidra med kunskap? Eller vad är skälet till att man inte tar denna kontakt, om uppgiften stämmer?

Jag undrar också om träffsäkerheten i detta som man, vad jag förstår, menar är låg. Bedömer regeringen att detta kommer att bidra till att momsgapet minskar? Är det träffsäkert?

Även jag undrar, precis som Helena, över den process som har varit. Jag undrar också hur regeringen nu kommer att agera framöver för att se till att detta blir så bra som möjligt med så lite administration som möjligt och så träffsäkert som möjligt.

Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Ni lyfter upp viktiga frågor kring detta. Vi har frågat kommissionen om de har haft kontakt med den europeiska bankföreningen, och det säger de som svar på frågor från oss att de har haft. Det är det besked som vi har fått från kommissionen.

Vi från svensk sida har haft kontakt med Svenska Bankföreningen för att diskutera förslaget. Vi har också vid upprepade tillfällen bett Bankföreningen om deras bedömning av vilka kostnader det innebär, men de vill inte lämna några sådana uppgifter till oss. Det är svårt att gissa på egen hand, men Bankföreningen vill alltså inte lämna dessa uppgifter – eller de har i alla fall avböjt att göra det.

Jag sa att *nästan* alla medlemsländer vill ha det här. De som inte har sagt ja är de som fortfarande har parlamentariska reservationer, men bedömningen är alltså att alla medlemsländer kommer att vara för förslaget. Det gäller även medlemsländer i vår närhet, som >>> **Hemligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< och andra som vi brukar samarbeta nära med. Många länder har ett större problem med momsfusk än vad vi har i Sverige, och det gör att de kanske är än mer angelägna än vi att vidta ytterligare åtgärder för att bekämpa momsfusk.

Förslaget har förbättrats under resans gång. Tidigare var det tydligen så att både mottagare och avsändare skulle rapportera till skattemyndigheterna, men nu är det bara mottagaren som ska rapportera. Det gör att antalet uppgifter som ska lämnas in blir hälften av vad det annars skulle ha varit. Det har varit ett sätt att administrativt förenkla förslaget.

Men det återstår såklart många detaljer innan förslaget blir verklighet. Vi kommer naturligtvis att i hela detta arbete på olika sätt försöka se till att den administrativa bördan för företag minskar.

Anf. 12 HELENA BOUVENG (M):

Jag vill absolut inte ändra någon ståndpunkt. Men ett tydligt medskick till regeringen är att man verkligen ska försöka utgå från den ståndpunkt som vi är överens om och att förhandla hårt för den.

Jag blir något förvånad när jag hör att Bankföreningen inte vill vara behjälplig här, men om det är sant eller inte kan jag inte diskutera här. Jag vill i alla fall göra ett starkt medskick om att ståndpunkten ska efterföljas.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Ändringar av direktivet om ett gemensamt system för mervärdesskatt vad gäller den särskilda ordningen för små företag.

Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Här är tanken att rådet ska nå en politisk överenskommelse om förslaget. Syftet är att förenkla men också att minska snedvridningen inom unionen.

Förslaget innehåller en högsta nivå för den omsättningsgräns för skattebefrielse som medlemsländerna får ha. I det senaste kompromissförslaget är nivån 85 000 euro per kalenderår. Det är det förslag som ursprungligen kom från kommissionen. Det har tidigare

funnits ett kompromissförslag på 100 000 euro, och det är många medlemsstater som har tyckt att den nivån har varit för hög.

Förslaget innebär också att den omsättningsgräns som gäller i en medlemsstat även ska gälla för försäljning där av företag från andra medlemsstater. Det förbättrar konkurrensen. I dag gäller skattebefrielsen bara för företag som är etablerade i det land där skatten ska betalas. Tanken är att små företag från andra medlemsstater ska kunna använda samma regler som de inhemska företagen.

Därutöver finns det en harmoniserad regel för när skattebefrielsen ska upphöra om ett företag överskrider omsättningsgränsen under det pågående kalenderåret.

För att förenkla föreslås också att småföretag som är skattebefriade ska få använda förenklade fakturor som har färre uppgifter.

Regeringens inställning är att förslagets inriktning kan stödjas. Det ger svenska småföretag bättre möjlighet att konkurrera i andra medlemsländer, och det kan dessutom innebära viss förenkling för företagen. Däremot tycker vi att omsättningsgränsen skulle kunna vara lägre.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor – Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster. Det är en informationspunkt. Finns det något att säga om den?

Anf. 16 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Nej.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Rådets rekommendation om utnämning av en ledamot i Europeiska centralbankens direktion. Finns det något att säga om detta?

Anf. 18 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Nej, det är bara euroländer som har rösträtt i frågan. Men för information kan jag säga att det bara är en kandidat som har nominerats, och hon heter Isabel Schnabel och kommer från Tyskland.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Beskattning av den digitala ekonomin – lägesrapport. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 20 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Vi får en lägesuppdatering från ordförandeskapet om arbetet med beskattning av den digitala ekonomin. Det är en fråga som har diskuterats mycket under de senaste åren. Det pågår nu ett ganska stort internationellt arbete inom G20 och OECD:s Inclusive Framework on BEPS. I maj beslutade Inclusive Framework, IF, om ett arbetsprogram för det fortsatta arbetet där målet är att detta arbete ska vara klart under nästa år. Det är många länder som är med i detta Inclusive Framework, däribland Sverige.

Arbetet är uppdelat i två pelare. Den första handlar om de internationella principerna för fördelning av beskattningsrätt mellan stater. Den andra handlar om en minimibeskattnings som fokuserar på att motverka risker för skattebaserosion och flyttning av vinster.

Många länder vill vidta åtgärder på området, men det finns ingen global samsyn på vad som ska göras eller vad det egentligen är för problem som man vill åtgärda.

Inom EU pågår det sedan i maj i en rådsarbetsgrupp ett arbete med att utföra en konsekvensanalys och analysera de EU-rättsliga aspekterna på OECD:s förslag. På Ekofin väntas ordförandeskapet informera om det här arbetet men också lyfta upp frågan om hur arbetet i EU kan fortsätta med OECD:s förslag, bland annat vad gäller konsekvensanalysen. Därutöver väntas frågor om en koordinerad EU-position diskuteras.

Från regeringens sida tycker vi att det är positivt med samarbete inom EU för att göra en grundlig ekonomisk analys av konsekvenserna för både enskilda medlemsstater och olika typer av ekonomier. Det handlar också om en analys av vad en förändring skulle kunna få för effekter på global tillväxt, innovation och investeringar.

Vi tycker också att det är bra att man fortsätter att analysera förslagets förenlighet med EU-rätten.

Vad gäller utformningen av reglerna både avseende pelare 1 och pelare 2 menar vi att det är upp till varje enskild medlemsstat att ta ställning till förslagen. Vi är generellt sett inte positiva till koordinering för att nå en gemensam EU-position. Vi menar inte att det är ändamålsenligt att föra en mer detaljerad diskussion om de enskilda förslagen i syfte att nå en gemensam position. Det är också oklart hur förslagen kommer att se ut framöver.

Vi tror att det är bättre att medlemsstaterna självständigt kan uttrycka sina åsikter och bevaka sina intressen i det internationella arbetet med direkt beskattning.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Det stämmer att vi har haft ganska långtgående diskussioner om den här frågan tidigare.

Anf. 22 HELENA BOUVENG (M):

Det står i underlaget att SkU fick information den 5 november. Det blev inte så. Det är inte regeringens fel, utan det är utskottets fel i och med att vi hade en lite för stor arbetsbörda. Jag tror att det var bra att ärendet drogs ur.

Jag menar att ju mer informerade och ju duktigare vi är i den här frågan, desto mer kan vi gemensamt diskutera den och se hur vi kan gå framåt. Jag vill inte diskutera vare sig ståndpunkt eller innehåll. Jag ser dock fram emot ny information, för jag tror att vi helt enkelt måste vara på fötterna här.

Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Ja, och ju fler som kan vara aktiva i den internationella debatten, desto bättre för Sverige.

Anf. 24 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack så mycket för föredragningen!

Vi delar helt och hållet uppfattningen att beskattningsfrågorna är en nationell kompetens som vi inte ska föra över. Men det kan ändå finnas en poäng i att ha pratat ihop sig med andra för att ha större chans att kunna driva frågorna i rätt riktning.

Min fråga gäller om regeringen anser att det finns något värde i arbetet med att vara överens om någon form av principer med de andra EU-länderna utan att man för den sakens skull förflyttar kompetens eller signalerar någonting annat.

Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Vår bedömning är att EU-arenan kanske inte är den effektivaste plattformen för internationellt samarbete, för vi har ganska divergerande intressen i frågan. Däremot samarbetar vi nära med like-minded länder både inom EU och utanför EU men också i andra delar av världen.

Anf. 26 TINA ACKETOFT (L):

Jag var tveksam till om jag skulle ge mig in i det här, för vi har ju pratat om det många gånger.

Innebär det som statsrådet nu säger att bedömningen från den svenska sidan är att Sverige har en chans till en större tyngd i sin röst om vi inte samarbetar inom EU i denna fråga utan i stället hittar like-minded utanför EU?

Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Det är inte alls uppenbart att en gemensam EU-position skulle vara till gagn för Sverige – tvärtom.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, 2019 års rapport från den europeiska finanspolitiska nämnden.

Anf. 29 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Nämnden ska presentera sin årsrapport. Denna nämnd har till uppgift att analysera den finanspolitiska inriktningen i EU. Nämnden ska också utvärdera kommissionens genomförande av stabilitets- och tillväxtpakten och ta fram förslag för att utveckla det finanspolitiska ramverket i EU men också samarbeta med de nationella finanspolitiska råden.

När EFB har tittat på medlemsstaterna 2018 pekar de på att de generellt sett uppvisar ett bättre offentligt finansiellt utfall än väntat. Man menar också att den finanspolitiska inriktningen i en del medlemsstater med hög skuld inte på ett tillräckligt bra sätt har bidragit till förbättringar i de offentliga finanserna i förhållande till vad som rekommenderas i stabilitets- och tillväxtpakten.

Man menar också att kommissionens genomförande av pakten inte har främjat konsolidering i den takt som är lämplig.

Man är kritisk till hanteringen av processen kring Italiens efterlevnad av stabilitets- och tillväxtpakten. Man betonar även att pakten är komplex

och ifrågasätter hur en del landsspecifika omständigheter har hanterats av kommissionen.

I rapporten lyfts även de nationella finanspolitiska rådens arbete fram, och det svenska rådet beskrivs i stort som ett positivt exempel.

Därutöver presenterade denna nämnd ett förslag till reform av stabilitets- och tillväxtpakten. Det är ett inspel till kommissionens kommande översyn av sex- och tvåpacken, där denna nämnd till exempel gärna skulle se ökade möjligheter att undanta investeringar vid bedömning av de offentliga utgifterna och se ett ökat fokus på offentliga utgifter i stället för icke observerbara variabler i reglerna.

Regeringen kan välkomna denna rapport och noterar slutsatserna. Vi menar att både denna nämnd och de nationella finanspolitiska råden har en viktig roll som oberoende granskare av hur de finanspolitiska regelverken efterlevs.

När det gäller finanspolitiken i EU menar vi att det är centralt att den bedrivs i överensstämmelse med de regler som vi alla kommit överens om tillsammans. Det uttryckliga målet är att säkerställa långsiktigt hållbara offentliga finanser i medlemsstaterna.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Slutsatser om EU-statistik.

Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Detta handlar om årliga slutsatser om statistiken. Dessa slutsatser tar upp vad som har gjorts under året, fastställer prioriteringar och pekar ut riktning framåt.

När det gäller slutsatserna framhålls att kvaliteten i de ekonomiska indikatorerna har förbättrats sedan 2008 då nya mål fastställdes. De visar bland annat utvecklingen inom företagssektorn, arbetsmarknadssektorn och fastighetssektorn. Förbättringarna innebär att indikatorerna omfattar fler medlemsstater och att tidsserierna är längre och uppdateras snabbare.

I slutsatserna lyfter rådet även fram arbetet med migrationsstatistiken, som går ut på att förbättra befintlig statistik över migration och internationellt skydd. Man för också fram att arbetsmarknadsstatistiken, miljöstatistiken och socialstatistiken har förbättrats.

Av slutsatserna framgår att en utmaning är att förena ökad efterfrågan på data med de begränsade ekonomiska resurserna men också krav på minskad börda för företag som lämnar uppgifter till statistiken. Regeringen menar att denna utmaning måste hanteras genom tydliga prioriteringar, regelförenklningar och fortsatt effektivisering i statistikproduktionen samtidigt som kvaliteten i statistiken behöver värnas. Regeringen kan stödja slutsatserna.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Slutsatser om klimatfinansiering inför COP 25.

2019/20:11
6 november

Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Dessa slutsatser som ska antas utgör tillsammans med rådsslutsatserna i miljørådet, som antogs den 4 oktober, EU:s mandat till COP 25-mötet, som inte kommer att äga rum i Santiago de Chile utan i Madrid.

Dessa rådsslutsatser beskriver dels EU:s arbete och ambition med klimatfinansiering generellt, dels EU:s arbete med hänsyn till genomförandet av Parisavtalet mer specifikt. Finansieringsfrågorna är inte det som står i fokus på dagordningen denna gång, och då är slutsatserna också mer allmänt hållna än förra året men innehåller som vanligt EU:s sammanlagda rapporterade klimatfinansiering. För 2018 uppgår den till 21,7 miljarder euro, och det är en ökning med 1,3 miljarder euro jämfört med föregående år.

Till större delen finns en enighet om slutsatserna. Men det finns en öppen fråga, och den rör en uppmaning till utvecklingsbankerna att fasa ut finansiering av fossil energi. Regeringen har varit pådrivande för ambitiösa skrivningar i denna fråga. Men det finns medlemsstater som menar att investeringar i naturgas är ett bra alternativ för att minska utsläppen och att bankerna bör fortsätta att bidra till denna typ av investeringar. Här pågår fortfarande diskussioner om den exakta formuleringen av uppmaningen.

Regeringen fortsätter att verka för en ambitiös skrivning. Vi tror att vi kommer att kunna nå en kompromiss med en skärpning jämfört med föregående år. Men med tanke på att slutsatserna i övrigt är bra och betydligt mer ambitiösa än tidigare menar vi att det är motiverat att kompromissa vad gäller just denna mening. Om det krävs, som en sista utväg, menar vi att man bör kunna gå tillbaka till en skrivning om utfasning i linje med det som man kom överens om när det gäller tidigare slutsatser. Men vi har goda förhoppningar om att kunna få en skärpning även i denna fråga.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Det har delats ut ett papper på bordet av den sista versionen.

Anf. 35 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V):

Vi i Vänsterpartiet anser att det belopp som hittills avsatts för klimatfinansiering är otillräckligt och att Sverige måste driva på för att mer pengar avsätts. Dessutom borde Sverige kräva att klimatfinansiering helt och hållet görs med nya och additionella medel och inte tas från EU:s och medlemsländernas biståndsbudgetar. Vi anser att EU:s totalbudget ska hållas nere men att detta område behöver förstärkas genom omfördelningar från andra områden. Därför skulle jag vilja anmäla en avvikande mening.

Anf. 36 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag kan bara påpeka att Sverige är ett av de länder som just har ökat klimatfinansieringen. Vi har faktiskt ökat den med 1,3 miljarder euro. Därför tror jag att hela ökningen i EU kan tillskrivas Sverige. Det låter i och för sig inte så bra. Därför låter det som ett utmärkt förslag att vi ska tala med våra kollegor i andra länder för att göra mer.

Ursäkta, nu fattar jag. Detta är kronor, och det andra var euro. Då är det inte bara vi. Då har fler länder gjort ett bra jobb. Men de kan säkert göra ett bättre jobb.

2019/20:11
6 november

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Uppföljning av G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer.

Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Dessa möten ägde alltså rum i oktober i år. Jag ska börja med G20-mötet där det globala ekonomiska läget diskuterades. Man konstaterade att tillväxtutsikterna dämpats ytterligare jämfört med när man träffades i juni. Man noterade också framsteg i arbetet med digital beskattning och skatteundandragande. Därutöver presenterade det inkommande ordförandeskapet, Saudiarabien, sina prioriteringar.

Vid IMF:s årsmöte diskuterades också den globala konjunkturen. IMF har konstaterat att den fortsätter att bromsa in 2019, bland annat till följd av svag utveckling i tillverkningsindustrin, vilket man menar delvis är en konsekvens av de pågående handelskonflikterna. Man bedömer att den globala tillväxten stärks igen 2020 men poängterar att det är en ovanligt osäker prognos.

En annan viktig fråga var översynen av IMF:s resurser och styrning. Den mest diskuterade frågan är nivån på och sammansättningen av IMF:s utlåningsresurser. Man har inte kunnat enas i denna fråga, men man bedömer att man ska kunna göra det före årsskiftet.

I Världsbanksgruppens och IMF:s gemensamma utvecklingskommitté diskuteras bland annat vilken roll globala värdekedjor spelar för att främja ekonomisk tillväxt. Världsbanksgruppen och IMF uttryckte ett starkt engagemang för att öka samarbetet mellan institutionerna inom nyckelområden som klimat, jämställdhet och inkluderande tillväxt.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 13, Övriga frågor.

Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Ordförandeskapet avser att informera om arbetet med så kallade stablecoins. Detta är en informationspunkt, och tanken är att vi ska kunna göra ett gemensamt uttalande vid mötet i december. Jag tänkte därför passa på att säga några ord om detta redan nu.

Stablecoins är en typ av kryptovaluta, men den är konstruerad för att undvika kraftiga svängningar i värdet som man ser när det gäller en del andra digitala tillgångar. Det hittills mest uppmärksammade exemplet är libra, som alla känner till.

Efter att libraprojektet annonserades tilltog debatten om för- och nackdelar med stablecoins, inte minst inom G7-kretsen, och G20-kretsens financial stability board. En möjlig fördel som lyfts fram är att detta skulle kunna leda till billigare betalningar över gränserna i ett globalt perspektiv.

Men många pekar på att det också kan innebära betydande risker för den finansiella monetära stabiliteten, för konsumentskydd och för arbetet med att motverka penningtvätt att snabbt nå många användare.

Vi tycker att det är mycket bra att denna fråga diskuteras på EU-nivå och inte bara i G7- eller G20-kretsen. Vi kommer, som sagt, att kunna återkomma till riksdagen i frågan inför decembermötet.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen och tack för i dag!

Innan ni går vill jag bara framföra ett tack för de handlingar som ni skickar. De är mycket lättlästa, rakt på sak och föredömliga jämfört med många andra som vi läser. Jag vill inte säga att de andra är dåliga, men dessa är mycket bra. Jag hoppas därför att framför allt tjänstemännen tar detta med sig tillbaka och framför det till de andra som också berörs av detta.

Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Vi tackar för detta.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utbildningsminister Anna Ekström med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Vi tackar också för att ni kunde byta dag, så att vi slapp ha ett extramöte med nämnden i fredags.

Då, statsrådet, undrar jag om det finns någonting att säga med anledning av återrapporten.

Anf. 44 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Det senaste rådsmötet ägde rum den 22 maj. Jag har skickat en skriftlig återrapport och svarar gärna på frågor om sådana finns. Vill ni har jag ett långt skrivet anförande som är utförligt och fint som jag kan läsa upp. Det är bara att säga till.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Nämnden har tagit del av det utskickade materialet, och vi tackar för det.

Vi går in på rådsdagordningen och dagordningspunkt 2, En stark ekonomisk bas för Europa.

Anf. 46 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Nästa rådsmöte äger rum på fredag den 8 november. På förmiddagen har utbildningsministrarna bjudit in finansministrarna till rådsmötet för en gemensam riktlinjedebatt om effektivitet och kvalitet i utbildningen. På eftermiddagen är det möte enbart för utbildningsministrarna. Vi har överlagt med utbildningsutskottet om alla punkter som finns på dagordningen.

Den gemensamma riktlinjedebatten med finansministrarna har temat en stark ekonomisk bas för Europa: att sträva efter effektivitet och kvalitet i utbildningen.

Syftet med denna gemensamma debatt är att diskutera utbildningens roll för att bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt och utbyta erfarenheter om hur man bäst främjar effektivitet och kvalitet i utbildningen.

Under denna riktlinjedebatt ges vi ministrar möjlighet att utveckla vår syn på vilka utmaningar vi ser i fråga om effektivitet i utbildningen och hur man på bästa sätt kan främja goda studieresultat och samtidigt värna inkludering och jämlikhet.

Vi har tagit fram ett förslag till svensk ståndpunkt från regeringen: Regeringen välkomnar temat för riktlinjedebatten och att frågan om investeringar i utbildning lyfts. Satsningar på utbildning av god kvalitet för alla är av stor vikt både för samhället och för den enskilda individen.

Regeringen anser att det är viktigt att hänsyn tas till utbildningens dubbla målsättningar – dels att förse arbetsmarknaden med rätt utbildad arbetskraft, dels som ett verktyg för individens egen utveckling.

Vidare är livslångt lärande och vikten av kompetensförsörjning för dagens och framtidens behov ytterligare områden som regeringen anser kan lyftas i diskussionen.

Regeringen anser att det är viktigt att det tydliggörs att beslut om finansiering och politik inom utbildning är nationella beslut.

Anf. 47 MARIA STOCKHAUS (M):

Vi har hyst en viss oro när det gäller den sociala pelaren, nämligen att det finns risk för att kompetenser förs över från nationell nivå till EU-nivå. Jag är lite nyfiken på att höra hur regeringen har tänkt säkerställa att så inte blir fallet och hur man rent konkret tänker agera för att undvika det.

Anf. 48 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag har en undran om de frågor som finns i diskussionsunderlaget. Jag skulle vilja höra lite mer om vilka utmaningar utbildningsministern tycker är mest aktuella för vårt land, det vill säga den första frågan. Den andra frågan gäller vad vi ser som mest lovande för att främja effektivitet, ändamålsenlighet, inkludering och jämställdhet i utbildningen. Det får gärna vara lite fokus på frågan om jämställdhet.

Jag skulle vilja ha lite mer kött på benen om vad Sverige kommer att föra fram i dessa frågor.

Anf. 49 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Den första frågan från Maria Stockhaus brukar komma upp när vi diskuterar utbildningsfrågor i EU-nämnden, nämligen hur regeringen avser att säkerställa att det är klart och tydligt att det ska vara fråga om nationell kompetens. Svaret är enkelt, nämligen att regeringen alltid framhåller att det är nationell kompetens. Det står också i den ståndpunkt som har delats med EU-nämnden. Som framgår av bakgrundsmaterialet har regeringen framfört detta i förarbetet och när arbetsgruppen har arbetat med att ta fram underlaget till mötet.

Dessutom kan man söka tröst i att det finns ett EU-fördrag som gör att det inte finns lagstiftningskompetens på området. Det betyder att om någon regering, mot förmodan, hade haft något slags avsikt att smyga in den typen av beslut hade det stupat på rent formella grunder.

Den andra frågan gäller diskussionsfrågorna om utmaningarna. Vi har inte för avsikt att framföra något annat än det vi vanligtvis säger i Sverige. De svenska utmaningarna för vårt utbildningssystem är att säkerställa resultaten. Vi har haft en period av höjda kunskapsresultat, och det är viktigt att vi kan fortsätta att höja kunskapsresultaten. Vi har tyvärr en period bakom oss av försämrade resultat när det gäller utbildningens likvärdighet. Här blir det viktigt för oss att se till att likvärdigheten kan gå åt rätt håll.

Vi har i Sverige, precis som i många andra europeiska länder, en förfärlig lärarbrist. Det går inte att diskutera skolfrågor och utbildningsfrågor utan att lärarbristen kommer upp.

Låt mig återknyta till det Ilona Szatmari Waldau frågade på slutet, nämligen att jämställdhetsfrågorna är viktiga när vi diskuterar utbildning. Vi vet att både i Sverige och i många andra europeiska länder har flickor bättre skolresultat och bättre betyg än pojkar. Vi ser att i den högre

utbildningen slås pojkarna i större och större utsträckning ut av flickor och unga män slås ut av unga kvinnor – helt enkelt på grund av de högre betygsresultaten. Det här var några synpunkter när det gäller de frågor som ledamoten ställde.

Det är inte alls säkert att alla dessa frågor kommer att tas upp under mötet. Det är ju ett möte där många ska komma till tals, men detta är vad jag kommer att svara om jag får den typen av frågor.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Slutsatser om vikten av politik för livslångt lärande för att stärka samhällen.

Anf. 51 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Slutsatserna syftar till att främja hållbara, jämlika och strategiska system och metoder för livslångt lärande i medlemsstaterna – detta för att kunna möta de framtida utmaningar som Europa står inför på utbildnings- och arbetsmarknadsområdet och på det sociala området. Detta sker med anledning av den tekniska och digitala utvecklingen.

Slutsatserna pekar på att utvecklingen riskerar att leda till ökade klyftor mellan högutbildade och lågutbildade, att en ökad efterfrågan på rätt utbildad arbetskraft och digitala förmågor kommer att ställa stora krav på utbildningssystemen i medlemsstaterna.

Det handlar också om att satsningar på befolkningens kunskap och kompetens lyfts fram som avgörande för att stärka Europas konkurrenskraft och produktivitet samt för att främja jämlikhet och social inkludering.

Regeringen har under förhandlingarna verkat för och fått gehör för att jämställdhets- och funktionshinderperspektivet stärks och att slutsatserna tar upp utmaningar kopplade till socioekonomisk bakgrund. Regeringen har även tagit upp vikten av att de positiva aspekterna av digitalisering uppmärksammas i texten.

Förslaget till svensk ståndpunkt lyder: Regeringen kan välkomna utkastet till rådsslutsatserna som belyser den för regeringen prioriterade frågan om livslångt lärande och vikten av kontinuerligt lärande för alla genom livet, och strategiska förhållningssätt för att säkerställa framtidens kompetensbehov. Livslångt lärande och vidareutbildning och fortbildning, inte minst för grupper med låg utbildningsbakgrund och svag ställning på arbetsmarknaden, är en prioriterad fråga för regeringen.

Regeringen kan välkomna att utkastet tar upp risken för ökade klyftor mellan hög- och lågkvalificerade arbetstagare, liksom utmaningar för socialt utsatta grupper.

Regeringens bedömning är att de föreslagna rådsslutsatserna håller sig inom EU:s kompetens på utbildningsområdet.

Regeringen anser att Sverige bör kunna ställa sig bakom ett antagande av rådsslutsatserna.

Anf. 52 MARIA STOCKHAUS (M):

Jag önskar få lite konkretisering av vad som menas. På s. 8 under punkt 25 i underlaget framgår det att det handlar om att ”avsevärt främja aktiv,

effektiv och framtidsorienterad politik och aktiva, effektiva och framtidsorienterade strategier i syfte att främja deltagandet i livslångt lärande på alla nivåer och i alla former av utbildning”.

Jag tänkte höra om utbildningsministern har möjlighet att konkretisera den punkten lite grann.

Anf. 53 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Det är nu jag skulle vilja ha tid att bläddra lite grann!

Hur ska jag uttrycka mig? Det är inte Shakespeares engelska och det är inte Strindbergs svenska som vi använder oss av när vi diskuterar den här typen av dokument. Det här är ett sätt som det finländska ordförandeskapet har tagit fram med övriga medlemsstater för att beskriva just det som står i texten, nämligen att om det ska skapas system för livslångt lärande måste man ta hänsyn till en stor mängd aspekter. De aspekter som Maria Stockhaus räknade upp har det finländska ordförandeskapet identifierat.

Jag håller med om att det är dessa saker som är viktiga för att skapa de långsiktiga och smarta systemen. Med lite lättare svenska är de ungefär de saker vi brukar prata om när vi diskuterar dessa frågor hemma i Sverige.

Jag vet inte om det blir så himla mycket mer konkret, men om jag ska vara ärlig är det inte alltid som riksdagens olika texter, eller för den delen regeringens texter, säger så mycket mer än den här texten, även om de kanske har något färre ord.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Ingen verkar vara pigg på att ta den debatten!

Sammanfattningsvis finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Resolution om en vidareutveckling av det europeiska området för utbildning för att stödja framtidsorienterade utbildningssystem.

Anf. 55 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Jag hoppas att nämnden inte tycker att jag svarade slarvigt. Det var inte meningen.

Denna punkt gäller resolutionen om vidareutveckling av det europeiska området för utbildning för att stödja framtidsorienterade utbildningssystem.

Visionen om ett europeiskt utbildningsområde lanserades av kommissionen i anslutning till toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg den 17 november 2017. Förslaget till rådsresolution syftar till att främja utbildningens viktiga roll för att möta framtidens utmaningar på flertalet områden och för att skapa och bibehålla hållbar tillväxt och konkurrenskraft i EU.

Utbildningens roll för att främja aktivt medborgarskap och personlig utveckling betonas, liksom kopplingen mellan utbildning och förmågan att hantera bredare sociala utmaningar.

Utbildning lyfts också fram som ett viktigt verktyg för att möta utmaningarna på klimatområdet och bidra till en grön omställning i EU.

Medlemsstaterna uppmanas bland annat att tillvarata potentialen i alla relevanta utbildningsområden i syfte att fördjupa det europeiska

utbildningsområdet. Mobilitetsfrämjande insatser, däribland det europeiska universitetsnätverket och Erasmusprogrammet, lyfts fram som viktiga komponenter i den fortsatta utvecklingen av europeiska utbildningsområdet.

Regeringen har under förhandlingarna verkat för och fått gehör för skrivningar om demokrati och utbildningens dubbla målsättningar.

Jag läser upp förslaget till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar förslaget till resolution om fortsatt utveckling av det europeiska utbildningsområdet för att främja framtidsorienterade utbildningssystem. Det är en prioriterad fråga för regeringen att medborgarna i EU ska kunna studera, arbeta, resa och utbyta idéer utan att hindras av administrativa eller byråkratiska svårigheter.

Regeringen välkomnar att förslaget till resolution innehåller skrivningar om demokrati och utbildningens dubbla målsättningar och ser positivt på framtagande och utbyte av data, uppföljning och analys i syfte att underlätta evidensbaserade politiska beslut.

Regeringen välkomnar initiativet till det europeiska universitetsnätverket. Regeringen anser att det är viktigt att det tydliggörs att beslut om finansiering och politik inom utbildning är nationella beslut.

Regeringens bedömning är att den föreslagna rådsresolutionen håller sig inom EU:s kompetens på utbildningsområdet. Regeringen anser att Sverige bör kunna ställa sig bakom ett antagande av rådsresolutionen.

Jag svarar gärna på frågor.

Anf. 56 TINA ACKETOFT (L):

Jag har ingen fråga utan snarare ett medskick.

Vi vet ännu inte vad och när det händer något i Storbritannien, men det är ett medskick att i alla lägen när dessa diskussioner om rörlighet för studenter inom EU kommer upp, även om Storbritannien lämnar EU, behålla så mycket det någonsin går av samarbetet. Det gäller för både de svenska studenter som finns i Storbritannien och de brittiska studenter som finns i Sverige.

Det är ett medskick att försöka hålla den kommunikationen i alla lägen.

Anf. 57 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Jag tackar för medskicket.

Nämnden har säkert noterat att vi har tagit fram ett antal förordningar för det fall att det blir en avtalslös brexit. De handlar om att säkerställa situationen för brittiska studenter som befinner sig i Sverige. Vi har ingen anledning att tro något annat än att samma gäller för svenska studenter. Men jag tackar för medskicket.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Artificiell intelligens i utbildningen.

Anf. 59 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru ordförande! Det finländska ordförandeskapet har presenterat ett bakgrundsunderlag som tar upp behovet av ökad kunskap om artificiell

intelligens och om utbildningens roll för att möta detta behov av nya kompetenser. Underlaget tar också upp de möjligheter som AI innebär för utbildningssektorn och för Europas utveckling, samtidigt som man betonar de etiska utmaningar som den ökade AI-användningen medför. Utifrån underlaget inbjuds ministrarna att diskutera utbildningens roll i förhållande till AI.

Förslaget till svensk ståndpunkt lyder: Regeringen anser att det är viktigt att framhålla de positiva aspekterna av den tekniska och digitala utvecklingen, och däribland AI, och att se till vilka potentiella möjligheter utvecklingen kan innebära för utbildningssektorn.

Regeringen anser att det ur ett jämlikhetsperspektiv är viktigt att utbildningssystemet kompenserar för de olika möjligheterna för barn, ungdomar och vuxna att utveckla och förbättra sin kompetens på området.

Regeringen anser vidare att det är viktigt med ett långsiktigt perspektiv när man diskuterar digitalisering och AI. Skolväsendet spelar en central roll för att uppnå ett digitalt kompetent Sverige, men digitala färdigheter och AI behöver beaktas även i vidareutbildningen av vuxna.

Mångfalds- och jämställdhetsperspektivet är särskilt viktigt vad gäller just AI, då det är både en rättvise- och en kvalitetsfråga.

Regeringen anser att man i sammanhanget även bör ta hänsyn till frågan om integritetsaspekten och EU:s dataskyddsförordning.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkten Övriga frågor, om statsrådet vill säga något om dessa.

Anf. 61 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Jag har inget mer att säga.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för i dag.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Välkommen hit, statssekreterare Max Elger med medarbetare!

Anf. 64 Statssekreterare MAX ELGER:

Det är roligt att vara här.

I dag ska vi prata om årsbudgeten för år 2020, men innan vi går in på det finns det två lite större saker att konstatera. Årsbudgeten ju är den lilla frågan. Vi reglerar nu hur vi ska disponera pengarna från den förra fleråriga budgetramen för det sista år som den gäller för. Den stora spännande frågan – alltså vad den svenska avgiften ska bli under de kommande åren – har vi i ringa grad att diskutera i dag.

Ett annat viktigt topic på den europeiska scenen är huruvida britterna avser att vara med eller inte i den här församlingen och på vilket sätt. Antagandet i den här årsbudgeten är att britterna lever upp till sina åtaganden i enlighet med de avtal som har skrivits mellan regeringen i Storbritannien och Europeiska unionen. Således räknar man med att de kommer att betala för sig på det sätt som tidigare har överenskommits. Skulle det – vilket just nu förefaller mindre sannolikt, men detta är ju en process som vi har levat med länge, och det har känts mer eller mindre sannolikt i olika lägen – bli en situation där britterna inte avser att betala något har vi ett helt annat läge, och då får vi återkomma till den frågan där och då. Men det är alltså inte vad vi tror just nu, och det är heller inte vad förslaget utgår från.

Som säkert är väl bekant för er antas årsbudgeten i en rätt långvarig process. Det handlar om att de tre entiteterna kommissionen, parlamentet och ministerrådet ska bli överens om en årsbudget.

Det går till så att kommissionen kommer med ett budgetförslag, vilket de antog i början av juni. När rådet tog del av detta under sommaren hade man en lite annan hållning och gjorde en lite annan läsning, vilken fastställdes den 3 september. Den 15 oktober responderade kommissionen med en ändringsskrivelse i sitt eget förslag. Den 23 oktober antog Europaparlamentet sin läsning, och den 15 november ska alltså alla dessa tre entiteter samlas och komma överens om hur det egentligen ska gå till nästa år.

Låt mig säga något om kommissionens förslag. På ett övergripande plan handlar det om att man ser framför sig åtaganden i storleksordningen 168,3 miljarder euro. Det innebär en marginal till åtagandet om 1,8 miljarder euro. Det vill säga att det ligger under vad vi en gång i tiden beslutade om för år 2020 i den fleråriga budgetramen. Betalningarna ligger på 153,6 miljarder med en väl tilltagen marginal till det fastställda budgettaket, närmare bestämt 18,8 miljarder. Detta är inte att betrakta som någon bindande restriktion. Det återspeglar blott att det har tagit lång tid att få liv i betalningarna – längre tid än man förutsåg när man instituerade den fleråriga budgetramen för ungefär sex år sedan.

Tittar vi på hur det förändras över tid kan vi se att åtagandena ökar en smula, med 1,3 procent, och betalningarna lite mer, men det senare kanske inte är så mycket att oroa sig över eftersom det återspeglar att nivån i år är lite lägre än man hade kunnat förvänta sig, och då är det kanske mer i enlighet med de ursprungliga intentionerna att de ökar lite till nästa år.

Låt mig säga något om enskildheterna i detta. Hur ligger förslagen på olika utgiftsområden eller utgiftsrubriker? Först har vi den smarta och inkluderande tillväxten, som har två underrubriker. Område 1 a handlar om forskning, infrastruktur med mera. Där föreslås åtagandena öka med 5,5 procent. Det handlar om att man tror sig få mer möjligheter att göra stora investeringar i stora infrastrukturprojekt. Här finns Iter, den internationella termonukleära reaktorn, satellitnavigeringsprogrammet Egnos och i någon mån också EU:s forskningsprogram. Område 1 b är sammanhållningspolitiken. Åtagandet förväntas öka med 2,5 procent, och betalningarna förväntas ske lite snabbare, mycket på grund av att man inte har fått ut så mycket betalningar hittills under perioden eller hur som helst inte så mycket som man hade hoppats på.

När det gäller jordbrukspolitiken – under rubrik 2, Hållbar tillväxt och naturresurser – kan vi se att den går precis som avsett. Åtagandena ökar med 0,5 procent och betalningarna med 1 procent. Detta är inte mycket att göra något åt eftersom det ligger helt i enlighet med det program som man har fastlagt för området.

Under rubriken Säkerhet och medborgarskap, som förvisso är den allra minsta rubriken, ser ni att det finns en föreslagen neddragning när det gäller åtaganden. Detta återspeglar att Grekland har haft rätt stora beviljningar från Amif, fonden för migration, till följd av utvecklingen i Greklands närhet de gångna åren. Där bedömdes behoven vara mindre, och utbetalningarna blir således mindre. Man bedömer alltså att man kan sänka åtagandena år från år på det området, rubrik 3.

Under rubrik 4 ser ni en rätt betydande neddragning när det gäller Europa i världen, och det korresponderar med att Turkietfaciliteten FRIT, som ju ingicks för några år sedan, nu förlöper, och man gör inga nya åtaganden inom ramen för FRIT. Därför minskar åtagandena under denna rubrik för nästa år med nästan 9 procent.

Vi ser att administrationskostnaderna ökar med 4 procent. Det känns ju häftigt när man från svensk sida brukar försöka uppvisa stor återhållsamhet på det här området. Institutionerna rapporterar dock att de har lyckats med det mål om neddragningar på personal som man fastlade inför den fleråriga budgetramen. Vi kan med den redovisning som görs inte anföra något annat. Lönerna räknas upp på det sätt de ska räknas upp, nämligen med den allmänna löneutvecklingen i >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< medlemsländerna. En icke obetydlig del av detta är att pensionsutbetalningarna räknas upp en hel del till följd av att demografin hos institutionernas anställda är sådan att de har att påräkna lite mer pension, vilket säkert är bra för dem. Det är tyvärr inget som vi kan ändra på; det är mycket gamla överenskommelser.

Detta var vad jag ville säga om kommissionens förslag.

Ska vi ställa det i relation till de övriga spelarnas förslag kan vi säga att rådets läsning är att man faktiskt kan hålla igen på åtagandena ytterligare något, 1,5 miljarder, och att man kan hålla igen ytterligare något

på betalningarna med ungefär ½ miljard. Det är inte något särskilt som rådet drar ned på i sitt förslag. Man försöker dra ned där man kan.

Det hör till saken att man kan dra ned på 1 a. Det är områden som vi egentligen tycker rätt bra om – infrastruktur och forskningsinvesteringar. Jordbrukspolitiken löper däremot på i enlighet med de redan överenskomna programmen, och sammanhållningspolitiken är i allt väsentligt redan utdelad i länderkuvert, så där kan man inte göra något. Som återhållsam aktör, tillsammans med många andra likasinnade, är slutsatsen att vi får dra ned där vi kan dra ned.

Europaparlamentets läsning är att åtagandena borde överskrida det fleråriga budgettaket. Jag tolkar detta lite som en principiell hållning. Man är inte så förtjust i ordningen med tak för åtaganden och betalningar och vill ta chansen att poängtera detta. På samma sätt ser man framför sig att man kan göra rätt så mycket större utbetalningar än vad kommissionen föreslår. Det är nog inte vår bild att en sådan framtid präglas av realism med hänsyn tagen till de stora svårigheter det under de senaste åren har varit att få ut pengarna på det sätt man hade tänkt.

Nu kommer jag till förslaget till svensk ståndpunkt. Först och främst avser vi att vid den process som nu vidtar bedriva ett arbete i akt och mening att upprätthålla budgetdisciplin och respekt för de fleråriga budgetramarna. Det innebär att vi på intet sätt kommer att acceptera parlamentets förslag om att vi redan nu ska bryta igenom några tak. Men vi anser att det ska föreligga tillräckliga marginaler när man antar en årsbudget eftersom vi står inför ett osäkert år, och då tycker vi att man ska ha beredskap att hantera sådan osäkerhet med de marginaler man beslutar om nu.

Vi anser alltid att man ska ha realistiska prognoser. Några av de neddragningar som rådet föreslår i förhållande till kommissionen återspeglar att rådet inte tror att det kommer att gå att göra så mycket betalningar som kommissionen ser framför sig.

Slutligen är det vår allmänna hållning att om man vill göra mer av något måste man också göra mindre av något annat. I den mån man vill finansiera nya och spännande satsningar bör man också kunna peka ut vad det är man ska göra mindre av. Detta är en hållning som kommer att prägla arbetet.

I korthet bör också tilläggas att i den här processen verkar vi alltid tillsammans med likasinnade länder. I nuvarande läge och intill slutet utgör vi en solid gemenskap som upprätthåller återhållsamhet, budgetdisciplin och allmän stramhet vad avser den europeiska budgeten.

Anf. 65 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Tack för föredragningen! Jag har bara en fråga som gäller tabell 2 i utskicket, där man ser skillnaden mellan kommissionens förslag och rådets läsning. När det gäller Europa i världen föreslår kommissionen ett åtagande på minus 8,9 procent medan rådet föreslår en minskning med 1,9 procent, det vill säga en betydligt mindre neddragning. På de övriga områdena föreslår man ju en större neddragning. Jag skulle bara vilja veta vad skillnaden är där.

Anf. 66 Statssekreterare MAX ELGER:

Vi föreslår 1,9 utöver de 8,9.

Anf. 67 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Det är alltså så det ska läsas, att det går utöver. Då är jag med. Får jag då fråga vad som avses med det?

Anf. 68 Statssekreterare MAX ELGER:

När det gäller området Europa i världen kan det säkert vara flera förslag. Men det handlar bland annat om att vi tycker att man kan spara ytterligare något på föranslutningsstödet till Turkiet i förhållande till vad kommissionen har föreslagit.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Nu har statssekreteraren föredragit båda punkterna. Det är ju lite speciellt i och med att ni ska ha en förlikningskommitté som sammanträder samtidigt och ni ska ta beslut på sittande möte. Ni kommer ju inte tillbaka hit emellan. Ni kommer att slåss för den här ståndpunkten, och sedan kommer man fram till något som ni ska säga ja eller nej till. Min fråga är därför om det är bedömningen att Sverige kommer att kunna ställa sig bakom den kompromiss som kommer fram av det här arbetet.

Anf. 70 Statssekreterare MAX ELGER:

Under de gångna fem åren, och för övrigt tror jag också under de 20 föregående, har vi alltid kunnat ställa oss bakom det förslag som till slut ligger på bordet och där alla tre entiteterna kan vara överens.

Om historien är någon vägledning kan vi säga att resultatet av processen brukar bli att man sparar lite grann på kommissionens förslag men kanske inte fullt så mycket som rådet hade önskat sig. Det är min absoluta förutsägelse att vi kommer att kunna ställa oss bakom ett sådant förslag som innebär en besparing i förhållande till det som ligger på bordet.

Anf. 71 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag håller med om att det kan vara bra att titta på stödet till ansökarländerna, inte minst Turkiet, vilket Vänsterpartiet och Liberalerna har drivit.

Skälet till att jag ställer frågan är att det finns en stor oro, inte bara hos mig utan även hos andra, över hur en stor del av EU:s biståndsbudget används. I till exempel Libyen går biståndet i dag till kustbevakning och liknande i stället för att användas till att förhindra att människor blir fattiga och därför vill komma till Europa.

Det var därför jag ställde frågan. Den är inte aktuell nu. Men jag vill skicka med till regeringen att bevaka den. Biståndsbudgeten ska gå till bistånd och inte till exempelvis militär utrustning.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar dagordningspunkterna 2 och 3 samtidigt. Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Jag skulle ha börjat med att fråga statssekreteraren om det finns någonting att säga om återrapporten.

Anf. 73 Statssekreterare MAX ELGER:

Det finns inget att säga utöver det ni redan har tagit del av.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:
Då tackar vi för den informationen också.
Och vi tackar för i dag.

2019/20:11
6 november

Innehållsförteckning

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 4 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 6 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	3
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	4
Anf. 9 HELENA BOUVENG (M)	5
Anf. 10 HAMPUS HAGMAN (KD).....	5
Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	5
Anf. 12 HELENA BOUVENG (M)	6
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 14 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	6
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 16 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	7
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 18 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 20 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	7
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 22 HELENA BOUVENG (M)	8
Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	8
Anf. 24 ANNIKA QARLSSON (C).....	8
Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	9
Anf. 26 TINA ACKETOFT (L)	9
Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	9
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 29 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	9
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	10
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 33 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	10
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 35 ANDREAS LENNKVIST MANRIQUEZ (V)	11

Anf. 36 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	11
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	12
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	12
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 42 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	13

§ 2 Utbildning, ungdom, kultur och idrott

.....	14
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 44 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	14
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 46 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	14
Anf. 47 MARIA STOCKHAUS (M)	15
Anf. 48 ILONA SZATMARI WALDAU (V)	15
Anf. 49 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	15
Anf. 50 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 51 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	16
Anf. 52 MARIA STOCKHAUS (M)	16
Anf. 53 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	17
Anf. 54 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 55 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	17
Anf. 56 TINA ACKETOFT (L)	18
Anf. 57 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	18
Anf. 58 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 59 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	18
Anf. 60 ORDFÖRANDEN	19
Anf. 61 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	19
Anf. 62 ORDFÖRANDEN	19

§ 3 Ekonomiska och finansiella frågor – budget

.....	20
Anf. 63 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 64 Statssekreterare MAX ELGER	20
Anf. 65 ILONA SZATMARI WALDAU (V)	22
Anf. 66 Statssekreterare MAX ELGER	22
Anf. 67 ILONA SZATMARI WALDAU (V)	23
Anf. 68 Statssekreterare MAX ELGER	23
Anf. 69 ORDFÖRANDEN	23
Anf. 70 Statssekreterare MAX ELGER	23
Anf. 71 ILONA SZATMARI WALDAU (V)	23
Anf. 72 ORDFÖRANDEN	23
Anf. 73 Statssekreterare MAX ELGER	23
Anf. 74 ORDFÖRANDEN	24